

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Факультет менеджменту

Кафедра прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для практичних робіт з дисципліни

«ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

освітній ступінь - магістр)

Дніпро

НТУ ДП

2018

Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни *Теорія публічного управління та адміністрування* для студентів за напрямом підготовки *281 Публічне управління та адміністрування 2018* . – 18 с.

Розробники: *Ісіков Сергій Михайлович*, доцент, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління НТУ «Дніпровська політехніка»
Тимошенко Любов Вікторівна, канд. екон. наук, доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління НТУ «Дніпровська політехніка»

Методичні вказівки затверджені на засіданні кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

(назва)

Протокол від 24 травня 2018 року № 13

ВСТУП

Вивчення курсу теорія публічного управління сьогодні набуває особливого значення у зв'язку зі змінами, що відбулися в державно-правовій системі України і пов'язані зі здійсненням адміністративної реформи, закріпленням у Конституції України світових та європейських стандартів щодо прав і свобод людини і громадянина.

Однією з важливих причин кризових суспільних явищ сьогодні є не тільки криза економіки, але й низька ефективність управлінського апарату, криза публічного управління.

Ефективне публічне управління є тим чинником, від якого значною мірою залежить цивілізаційний розвиток будь-якої держави. Саме публічне управління є однією з фундаментальних підвалин забезпечення дієздатності і безпеки держави, економічного зростання, подолання бідності і забезпечення добробуту населення.

Публічне управління – надзвичайно важлива сфера реалізації державної влади та місцевого самоврядування. За своїм змістом воно органічно поєднано з виконавчою гілкою державної влади та місцевого самоврядування.

Об'єктом навчальної дисципліни є суспільні та політичні процеси, що відбуваються у публічному управлінні.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності, принципи, функції, методи, засоби, моделі й процеси у публічному управлінні та розроблення практичних рекомендацій щодо посилення впливовості публічного управління в Україні.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного врядування та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні об'єктами публічної сфери; набуття вмінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень суб'єкта публічного управління та адміністрування, в тому числі в органах державної

влади і місцевого самоврядування.

Основні завдання, які повинні бути розв'язані у процесі викладання дисципліни:

- узагальнення теоретичних засад у сфері публічного управління та адміністрування, розуміння основних тенденцій та напрямів їх еволюції;
- визначення суті, законів, принципів і механізмів публічного управління та адміністрування в розвитку суспільства;
- опанування основами методології, технологіями та процедурами публічного управління та адміністрування об'єктів публічної сфери
- оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загально-цивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків;
- набуття навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери.

За результатами вивчення дисципліни **студенти повинні знати:**

- предметну сферу і методологічну основу публічного управління та адміністрування;
- перспективні наукові напрями розвитку публічного управління та адміністрування;
- технології та процедури формування цілей публічного управління та адміністрування;
- закони, принципи та механізми публічного управління та адміністрування;
- засади, механізми, органи, методи та стилі публічного управління та адміністрування;
- основні засади публічного управління та адміністрування в соціальній та економічній сферах;
- особливості публічного управління та адміністрування в

добровільних об'єднаннях;

- особливості відповідальності суб'єктів публічного управління та адміністрування за правопорушення у цій сфері.

Студенти *повинні вміти*:

1) на репродуктивному рівні: відтворювати основні поняття та організаційні конструкції публічного управління та адміністрування, вирішувати тести та виконувати індивідуальні завдання;

2) на алгоритмічному рівні: застосовувати загальні та спеціальні алгоритми аналізу і оцінювання діяльності в сфері публічного управління та адміністрування;

3) на евристичному рівні: аналізувати положення та інститути публічного управління та адміністрування;

4) на творчому рівні: вичерпно, логічно і творчо викладати інформацію в усній і письмовій формі, ґрунтовно висловлюватись та дискутувати, використовуючи набуті знання з теорії публічного управління та адміністрування.

Тема 1. Еволюційні аспекти та основні підходи до розуміння публічного управління

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо публічного управління як суспільного явища

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані **професійні компетентності** щодо використання сучасних підходів до формування категоріальної сутності публічного управління, розвитку ідей публічного управління та адміністрування, формування методологічної основи та предметної сфери публічного управління, встановлення еволюційних аспектів в Україні.

Завдання 1.

Проаналізуйте термін «публічне адміністрування», поданий різними авторами, аргументуйте вибір найповнішого і найточнішого визначення, сформулюйте власне визначення цього терміну.

Завдання 2

А. Файоль дав класичне визначення науковому управлінню:

«Управляти - значить: передбачити, тобто враховувати майбутнє і виробляти програму дій; організувати, тобто будувати подвійний - матеріальний і соціальний - організм установи; розпоряджатися, тобто змушувати персонал належним чином працювати; координувати, тобто зв'язувати, об'єднувати та гармонізувати всі дії і всі зусилля; контролювати, тобто піклуватися про те, щоб все відбувалося відповідно до встановлених правил і відданих розпоряджень».

Чи можна дане визначення використовувати для характеристики публічного управління? Відповідь аргументуйте.

Завдання 3

Визначте суттєві відмінності між політичними й адміністративними функціями в державному управлінні за такими ознаками: процедура

призначення та звільнення з посади, характер діяльності та рішень, що приймаються, професійна компетентність. Результати аргументуйте.

Завдання 4

Вудро Вільсон визначив 4 теоретичних принципи публічного управління, які повинні реалізовуватися на практиці. Один із них свідчить: необхідно підвищувати ефективність державної служби шляхом впровадження практик ділового адміністрування в роботу державних органів.

Як ви розумієте твердження «впровадження практики ділового адміністрування в роботу державних органів»?

Завдання 5

Підберіть і проаналізуйте матеріали, що стосуються самоорганізації суспільства в Україні. Охарактеризуйте яскраві приклади самоорганізації суспільства. Визначте, які ризики вони мають для держави.

Тема 2. Аналіз структурних складових теорії публічного управління

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо теоретичних витоків публічного управління як суспільного явища

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані **професійні компетентності** щодо використання сучасних підходів до формування ідеологічного підґрунтя та структурних складових теорії публічного управління, визначення цілей, функцій, принципів та механізму публічного управління.

Завдання 1

Визначте та проаналізуйте цілі, функції, принципи та механізм публічного управління.

Завдання 2

Визначте структурні складові теорії публічного управління. Надайте їм характеристику. Відповідь аргументуйте.

Завдання 3

Становлення політичних партій і громадських рухів в Україні відбувалося за надзвичайно складних умов. Залежно від підходів щодо питання про державний устрій і правління, цілей та методів проведення політико-економічних реформ, оцінки геополітичного положення України сучасні політичні партії поділяють на чотири групи ідеологічного спектра: націонал-радикальну, націонал-демократичну, ліберально-центристську та соціал-комуністичну. Проаналізуйте українські партії за політико-ідеологічною спрямованістю.

Тема 3. Аналіз стану і перспектив розвитку громадянського суспільства в сучасній Україні

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо громадянського суспільства як суб'єкту публічної політики.

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані *професійні компетентності* щодо використання сучасних підходів до формування політико-правової основи держави і громадянського суспільства, формування публічної політики, лідерства та демократії, становлення громадських формувань як носіїв влади в демократичному суспільстві.

Завдання 1

Проаналізуйте терміни «публічна політика», «лідерство та лідер», «демократія», подані різними авторами, аргументуйте вибір найповнішого і найточнішого визначення, сформулюйте власне визначення термінів.

Завдання 2

Визначте характерні ознаки стану громадянського суспільства в сучасній Україні. Результати аргументуйте.

Завдання 3

Проаналізуйте перспективи розвитку громадянського суспільства в

сучасній Україні з урахуванням обраних чинників впливу. Зробіть висновки.

Завдання 4

Чи є революції самовиявом громадянського суспільства? Якщо так, то як бути з «цивільністю»? Які інституційні видозміни громадянських суспільств в умовах трансформації? Відповідь аргументуйте.

Тема 4. Публічне адміністрування: механізм, принципи, стилі, методи та оцінка ефективності

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо організаційних засад публічного адміністрування.

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані *професійні компетентності* щодо використання сучасних підходів до формування понятійно-категоріальної сутності та предметної сфери публічного адміністрування, системного підходу до механізму публічного адміністрування, формування принципів, стилів, методів публічного адміністрування, встановлення демократичних процедур аналізу та оцінки ефективності публічного адміністрування.

Завдання 1

Наведіть та проаналізуйте структуру механізму органів публічного адміністрування. Відповідь аргументуйте.

Завдання 2

Проаналізуйте співвідношення публічного адміністрування і демократичного врядування. Відповідь аргументуйте.

Завдання 3

Проаналізуйте ефективність публічного адміністрування на підставі демократичних процедур. Зробіть аргументовані висновки.

Завдання 4

Дайте порівняльну характеристику моделей публічного адміністрування таких країн, як: Англія, Франція, Німеччина, Польща, США та Україна,

Тема 5. Місцеве самоврядування: публічність, особливості влади, децентралізація

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо особливостей публічного управління на муніципальному рівні

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані *професійні компетентності* щодо використання сучасних підходів до визначення публічності муніципальної влади, формування місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади, визначення форм та ознак публічної влади, особливостей влади місцевого самоврядування, встановлення сфери управління та компетенцій місцевого самоврядування.

Завдання 1

Проаналізуйте термін «публічність муніципальної влади», аргументуйте вибір визначення, сформулюйте ознаки публічної влади та визначте особливості влади місцевого самоврядування.

Завдання 2

Проаналізуйте перспективи розвитку місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади. Зробіть аргументовані висновки.

Завдання 3

Проаналізуйте сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. Наведіть приклади.

Тема 6. Функції публічного управління та адміністрування у сфері економіки

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо функцій та економічних засад публічного управління та адміністрування.

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані **професійні компетентності** щодо використання сучасних підходів до визначення ролі економіки в суспільному житті, формування функцій публічного управління та адміністрування у сфері економіки, розвитку економічних засад публічного управління, встановлення відносин власності та публічної влади в Україні.

Завдання 1

Наведіть та проаналізуйте роль та значення економіки в суспільному житті, механізм взаємодії публічної влади та економіки. Відповідь аргументуйте.

Завдання 2

Проаналізуйте формування функцій публічного управління та адміністрування у сфері економіки. Відповідь аргументуйте.

Завдання 3

Проаналізуйте встановлення відносин власності та публічної влади в Україні. Зробіть аргументовані висновки.

Тема 7. Інституціональний базис підтримки підприємницької діяльності та забезпечення цивілізованої конкурентної боротьби

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо публічного управління як інституціонального базису підтримки підприємницької діяльності та забезпечення цивілізованої конкурентної боротьби.

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані **професійні компетентності** щодо використання сучасних підходів до формування інституційних засад підтримки підприємницької діяльності, встановлення інституціонального підґрунтя економічної конкуренції.

Завдання 1

Наведіть та проаналізуйте функції держави як гаранта забезпечення умов

для підприємницької діяльності. Відповідь аргументуйте.

Завдання 2

Проаналізуйте умови формування та управління власністю в державі. Відповідь аргументуйте.

Завдання 3

Проаналізуйте Антимонопольне законодавство та його роль у цивілізованій конкурентній боротьбі. Зробіть аргументовані висновки.

Тема 8. Аналіз та оцінювання результативності та ефективності здійснення публічного управління

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо оцінювання результативності та ефективності здійснення публічного управління.

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані *професійні компетентності* щодо використання сучасних підходів до встановлення ефективності управлінської діяльності, оцінювання її результативності та ефективності, формування особливостей визначення ефективності публічного управління та адміністрування, визначення критеріїв та показників оцінки державного управління.

Завдання 1

Поняття ефективності управління передбачає ефективність управлінських дій і ефективність осіб, які здійснюють управлінські дії. Чим можна домогтися «ефективності осіб, які здійснюють управлінські дії»? Відповідь аргументуйте.

Завдання 2.

Ефективне демократичне врядування є результатом взаємодії добре скоординованої влади, з одного боку, та обізнаного, зацікавленого і активного громадянина з іншого. Установіть відповідність між загальними критеріями та індикаторами демократичного функціонування публічної адміністрації.

Тема 9. Механізм публічного управління політикою сталого розвитку

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо публічного врядування в сфері забезпечення сталого розвитку на національному та місцевому рівнях.

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані *професійні компетентності* щодо використання сучасних підходів до встановлення національних цілей сталого розвитку в контексті публічного управління, формування стратегії та інструментів публічного управління сталим розвитком України, визначення ролі громадськості у сталому розвитку територій, формування сталого розвитку територіальних громад в умовах децентралізації владних відносин.

Завдання 1

Наведіть та проаналізуйте національні цілі сталого розвитку в контексті публічного управління.

Завдання 2

Проаналізуйте формування стратегії та інструментів публічного управління сталим розвитком України. Відповідь аргументуйте.

Завдання 3

Проаналізуйте формування сталого розвитку територіальних громад в умовах децентралізації владних відносин. Наведіть приклади. Зробіть аргументовані висновки.

Тема 10. Сучасні тенденції реформи публічного управління

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо концептуальної основи реформування публічного управління в Україні.

У студентів у результаті засвоєння теми повинні бути сформовані *професійні компетентності* щодо використання сучасних підходів до

визначення сучасного стану та основних тенденцій модернізації публічного управління та адміністрування в Україні, реформування публічної служби в державах-членах ЄС, розвитку публічного управління та адміністрування в Україні у співвідношенні з європейськими концептами.

Завдання 1

Проаналізуйте сучасний стан та визначте основні тенденції модернізації публічного управління та адміністрування в Україні. Наведіть приклади. Відповідь аргументуйте.

Завдання 2

Визначте характерні ознаки реформування публічної служби в державах-членах ЄС. Результати аргументуйте.

Завдання 3

Проаналізуйте перспективи розвитку публічного управління та адміністрування в Україні у співвідношенні з європейськими концептами. Результати аргументуйте.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. — К.: Істина, 2003. — 208 с.
3. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157 - VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
4. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
5. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. // ВВР України. – 1991. – № 33.
6. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Юрінком, 1996. – 80 с.
7. Закон України "Про статус депутатів місцевих рад" від 11 липня 2002 р. // ВВР України. – 2002. – № 40.
8. Закон України "Про органи самоорганізації населення" від 11 липня 2001 р. // ВВР України. – 2001. – № 48.
9. Закон України "Про громадянство України" від 18 січня 2001 р. // ВВР України. – 2001. – № 13.
10. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157–VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – С. 734–740.
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. з наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – Ст. 190.
13. Алексеев В. М. Структури публічного управління в Україні: громадівські

- ради / В. М. Алексєєв. – Чернівці : Технодрук, 2014. – 76 с.
14. Бачинська К. В. Державне управління, планування, фінанси: монографія \ К. В. Бачинська, В. П. Марушак, О. І. Марушак. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2018. – 228 с.
15. Вдовенко С.М. Публічне адміністрування (теоретичні положення, пріоритети, напрями реалізації). Монографія. / С.М.Вдовенко. – Чернігів: ЧДІЕУ, 2012.– 260 с.
16. Взаємодія держави і суспільства в процесах публічної політики: наук. розробка / авт. кол. : С. О. Телешун, І. В. Рейтерович, С. В. Ситник та ін. – К. : НАДУ, 2013. – 44 с.
17. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади : монографія / В. С. Куйбіда, О. В. Карпенко, А. В. Дуда [та ін.] ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, О. В. Карпенка. – Київ : ЦП “Компрінт”, 2018. – 364 с.
18. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с.
19. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К. : – 2017. – 110 с.
20. Міненко М.А. Публічне управління: теорія та методологія : монографія / М.А. Міненко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 404 с.
21. Проблеми та перспективи розвитку державного управління в умовах реформування: [колективна монографія] / Заг. ред. Чечель А.О., Хлобистов Є.В. – Бельско-Бяла (Польща): Вища школа економіки та гуманітаристики, 2017. – 493 с.
22. Професіоналізація у сфері публічного управління: стан, проблеми, перспективи вирішення [Текст] : монографія / за заг. ред. Хаджирадєвої ; С. К. Хаджирадєва, Н. О. Алюшина, Л. О. Воронько [та ін.] ; Нац. акад.

- держ. упр. при Президентові України. - Київ : НАДУ, 2017. - 256 с.
23. Публічна політика та суспільні зміни в Україні в контексті євроінтеграції / [С. О. Телешун та ін.]; за заг. ред. С. О. Телешуна; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Каф. політ. аналітики і прогнозування. — Київ : НАДУ, 2017. — 247 с.
24. Публічне управління: теорія і практика : монографія / Ю. В. Ковбасюк, В. П. Трощинський, М. М. Білинська [та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К.: НАДУ, 2011. – 212 с.
25. Публічне управління та адміністрування [Текст]: словник : [навч. вид.] / М-во освіти та науки України, Чернігів. нац. технол. ун-т ; уклад.: О. М. Руденко, О. В. Шершньова, В. Д. Бакуменко [та ін.]. - Київ : Кондор, 2016. - 178 с.
26. Ястремська О. М. Публічне адміністрування : навчальний посібник / О.М. Ястремська, Л. О. Мажник. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 132 с.
27. Діденко Н.Г. Демократія і управління в ЄС: навчальний посібник. – Маріуполь, 2016. -235 с.
28. Кагановська Т.Є. Кадрове забезпечення державного управління в Україні: Монографія. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 330 с.
29. Кравчук І. В. Оцінювання державної політики в Україні: монографія / І.В. Кравчук. – К. : К.І.С., 2013. – 272 с.
30. Татаренко В.Б. Система публічного адміністрування в Україні: становлення та розвиток / Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/Nrchdu_2012_181_169_11.pdf
31. Крутій О. Публічний діалог в системі політичної культури демократичного суспільства / О. М. Крутій, О. В. Радченко. – Харків: Вид-во АДНДУ, 2015. – 320 с.
32. Дзюндзюк В. Розвиток публічного управління в ХХІ ст.: тенденції та виклики // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. праць.- Х.: Вид-во «Магістр», 2013-№ 1 (43) – С.9-17 .

33. Інформаційні та звітні дані акціонерних товариств, представлені на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України www.smida.gov.ua.
34. Ресурси Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua).
35. Навчальні посібники, довідники бібліотеки НТУ "ДП".
36. Податковий кодекс України, інші нормативні документи сайту Верховної ради України (<http://rada.gov.ua/>).
37. Матеріали Державного комітету статистики України (www.ukrstat.gov.ua), в тому числі його регіональних відділень.